

*Вовчик Н., аспірант
Львівський торговельно-економічний університет,
м. Львів, Україна*

Науковий керівник: Воронко Р. М., д.е.н., доцент

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА

Дієвим засобом впливу на показники роботи окремих виробничих підрозділів і господарської діяльності підприємства у цілому є ефективна система внутрішнього контролю. Своєчасний і надійний контроль за використанням ресурсів та формуванням собівартості дає можливість виявляти резерви зростання прибутку, зниження собівартості та цін на продукцію і, як наслідок, покращувати фінансовий стан й конкурентні переваги підприємства.

Дослідженням теоретичних і практичних аспектів побудови системи внутрішнього контролю займалися багато українських й зарубіжних науковців такі як: Е. А. Аренс, В. В. Бурцев, Т. А. Бутинець, Р. М. Воронко, Л. В. Гуцаленко, Є. В. Калюга, Дж. К. Лоббек, Л. В. Нападівська, О. В. Натарева, В. П. Пантелеєв, К. І. Редченко, В. С. Рудницький, Дж. К. Робертсон, С. О. Шохін та ін. Аналіз їх наукового доробку дозволяє зробити висновок про те, що ними зроблено значний внесок у дослідження актуальних проблем організації та методики внутрішнього контролю та визначення його ролі в системі управління діяльністю підприємства.

Водночас, проблеми внутрішнього контролю витрат в системі управління молокопереробними підприємствами є недостатньо розробленими. Витрати утворюються в процесі формування та використання ресурсів для досягнення певної мети. Тому для системи внутрішнього контролю підприємства важливе значення має наявність повної і достовірної інформації про їх доцільність і ефективність.

У системі управління підприємством внутрішній контроль одночасно є не тільки гарантом виконання нормативів, інструкцій, розпоряджень вищих органів тощо, але й інструментом виконання програм розвитку. Ми погоджуємось, що головною метою контролю в управлінні розвитком підприємства є забезпечення еквіфінальності його функціонування [1, с. 286]. Для виконання цієї мети контроль повинен виявляти ризики розвитку, інформувати зацікавлені сторони про зміни в системних характеристиках підприємства, надавати впевненість особам, які приймають рішення. Такий контроль буде створювати цінність для зацікавлених сторін і сприяти якісним трансформаціям у процесі розвитку підприємства.

Ефективний контроль покликаний оперативнo встановлювати відхилення від прийнятих стандартів і порушення принципів законності, підвищувати

ефективність та економію коштів, виявляти проблеми на максимально ранній стадії для їх вирішення, притягнення винних до відповідальності, забезпечення відшкодування втрат і життя заходів щодо недопущення таких порушень у майбутньому [2, с. 107].

Створення ефективного внутрішнього контролю на підприємстві повинно бути зорієнтовано на поліпшення якості інформаційного забезпечення менеджменту достовірними і структурованими даними, необхідними для управління. Тому важливою умовою інформаційного забезпечення внутрішнього контролю за витратами ресурсів молокопереробних підприємств є застосування чітких облікових правил його формування на основі єдиної номенклатури витрат, об'єктивність відображення цих витрат, а також раціональність організаційно-методичних підходів до обліку витрат виробництва. Відсутність галузевої інструкції, яка б регламентувала порядок планування, організації й ведення бухгалтерського обліку витрат виробництва та калькулювання собівартості продукції на молокопереробних підприємствах, з урахуванням організаційно-технологічних особливостей їх діяльності, негативно впливає на здійснення процедур обліку витрат, процес формування собівартості продукції, управління витратами в цілому, створюючи, одночасно, проблеми здійснення внутрішнього контролю витрат підприємств цієї галузі.

Для їх вирішення нами запропоновано рекомендації з організації управлінського обліку і внутрішнього контролю виробничих витрат, які враховують особливості діяльності підприємств цієї галузі промисловості, що уможливить застосування ними раціональних методів обліку витрат і калькулювання собівартості продукції відповідно до технологічних процесів та ефективний внутрішній контроль за витратами.

Основний акцент при цьому робиться на відображення у бухгалтерському обліку інформації про витрати за центрами відповідальності, відповідно до принципів, викладених у наказі про облікову політику підприємства. З метою організації ефективної системи внутрішнього контролю витрат за центрами відповідальності рекомендовано затвердити розпорядчим документом власника чи уповноваженого ним органу: форми первинних документів, які відсутні в переліку типових форм первинного обліку для використання під час реєстрації витрат за центрами відповідальності; особливості визнання та оцінки витрат за центрами відповідальності; графіки документообігу, технологію обробки облікової інформації й аналітичного обліку витрат за центрами відповідальності; порядок складання і наповнення форм внутрішньої управлінської звітності; процедури внутрішнього контролю процесу визнання і реєстрації витрат та відповідальність керівників центрів відповідальності.

Таким чином, маючи повноцінне і достовірне інформаційне забезпечення, внутрішній контроль витрат дозволить з'ясувати тенденції їхньої поведінки, визначити вплив факторів на зміну величини витрат і на цій основі дати оцінку

роботи підприємства щодо використання можливостей зниження собівартості продукції й покращення конкурентних позицій та фінансового стану.

Список використаних джерел:

1. Редченко К. І. Місце і роль контролю в управлінні розвитком підприємства / К. І. Редченко, Р. М. Воронко // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу: міжнародний збірник наукових праць. – Житомир : ЖДТУ, 2013. – Вип. 2(26). – 334 с. – С. 280-295.

2. Натарова О. В. Оцінка стану державного контролю фінансового сектору / О. В. Натарова // Бухгалтерський облік, аналіз та аудит. – 2015. – № 1-2(1). – С. 106-109.